

EURÓPA NYELVEI **(értelmiségi modul)**

A kurzus hallgatói:	előfeltétel nélkül az egyetem bármely hallgatója felveheti
A kurzus formája:	előadás, 2 óra
A kurzus kreditértéke:	3 kredit
Az értékelés módja:	a félév végén beadandó dolgozat
A tanár neve:	Maticsák Sándor tanszékvezető egyetemi docens BTK Finnugor Nyelvtudományi Tanszék maticsak.sandor@arts.unideb.hu

*

AZ ELŐADÁS TEMATIKÁJA

A félév során az Európában egykor és most beszélt nyelveket mutatom be, nyelvcsaládok szerinti sorrendben. Szó lesz a tárgyalt nyelvek tipológiai jellegzetességeiről, röviden szólok a nyelvek történetének főbb eseményeiről. Az előadás során részletesen bemutatom, hol beszélnek az adott nyelveket többségi és kisebbségi nyelvként. Röviden bemutatom az adott ország kultúráját, s mindezek mellett szólok az adott nyelvet beszélő híres emberekről is. Röviden kitérek a nem latin betűs írásrendszerek bemutatására is.

1. Bevezetés

- ◆ Hány nyelv van a világon, hány nyelvet beszélnek Európában?
- ◆ A nyelvek tipológiai csoportosítása
- ◆ A nyelvek genetikai csoportosítása, nyelvcsaládok

2. Az indoeurópai nyelvek

- ◆ Az indoeurópai nyelvcsalád főbb jellemzői
- ◆ Hol beszéltek egykor és hol beszélnek most az indoeurópai nyelveket?
- ◆ A nyelvcsalád különböző csoportjai, másodlagos nyelvcsaládok
- ◆ Itáliai nyelvek (szabin, oszk, umber, latin stb.)
- ◆ Újlatin nyelvek (francia, spanyol, olasz, román stb.)
- ◆ Kelta nyelvek (ír, skót, breton stb.)
- ◆ Germán nyelvek (angol, német, holland; dán, svéd, norvég stb.)
- ◆ Szláv nyelvek (orosz, lengyel, cseh, szlovák, bolgár stb.)
- ◆ Balti nyelvek (lett, litván, óporosz)
- ◆ Ókori balkáni és kisázsiai nyelvek (trák, fríg, hettita stb.)
- ◆ Görög, albán, örmény

3. A finnugor (uráli) nyelvek

- ◆ A nyelvcsalád főbb jellemzői
- ◆ Hol és hogyan élnek nyelvrokonaink?
- ◆ A finn és észti
- ◆ A kisebb finnugor nyelvek (lapp, mordvin, cseremiszi, zürjén stb.)

4. Altaji (törökségi) nyelvek

- ◆ A nyelvcsalád főbb jellemzői
- ◆ Hol élnek a törökök, mongolok és mandzsu-tunguzok?
- ◆ A törökségi nyelvek (oszmán-török, azeri, gagauz, csuvas stb.)

5. Kaukázusi nyelvek

- ◆ A nyelvcsalád főbb jellemzői
- ◆ A grúz és társai

6. Egyéb nyelvek

- ◆ baszk, etruszk

Irodalom:

1. *A világ nyelvei*. Főszerk. Fodor István. Budapest, 1999.
2. Fodor István: *A világ nyelvei és nyelvcsaládjai*. Budapest, 2003.
3. Antal László–Csongor Barnabás–Fodor István: *A világ nyelvei*. Budapest, 1970.
4. Antal László: *A világnyelv*. Budapest, 1984.
5. Róna-Tas András: *A nyelvrokonságról*. Budapest, 1978.